

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrta leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin, na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petivrtve za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torika opoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Orlovska slavnost v Hočah.

Mariborsko orlovsko okrožje priredi ob priliki desetletnice Orla v Hočah na Vnebohod, dne 13. majnika 1920 Orlovske slavnosti v Hočah na prostorih gosp. Hergouth, posestnika v Spodnjih Hočah.

Spored: 1. Ob 9. uri slovesna sv. maša v nadžupnijski cerkvi v Hočah, pri kateri poje pevski zbor Orlov in cerkveni govor. 2. Popol-

dne ob 3. uri javna telovadba Orlov, Orlic in naraščaja s sodelovanjem godbe. 3. Orlovski tabor s petjem, govori in deklamacije. 4. Ljudska veselica: godba, petje, igre in raznovrstna zabava.

Vstopnina: Sedeži 5 K, stojišča 2 K. šolska mladina v spremstvu starišev vstopnine prosta. K obilni udeležbi vabi Mariborsko orlovsko okrožje.

Za državo.

1200 let smo živeli v tuji, sovražni državi.

Tuji najezdiki so najprej oropali naš narod politične svobode, potem so razbili in razdrobili našo domovino na majhne kose, katere so razdelili med sabo z močnimi orajami, ter tako preperečili med posameznimi deli ne samo celokupnega jugoslovanskega naroda, ampak tudi našega slovenskega plemena, vse skupne stike in mu ubili vsako zavest celokupnosti. Razsekali so nas, kot se seka meso za klobase, ter naše ljudstvo razdelili med različne večje in manjše tuje gospodarje: nadvojvode, vojvode, kneze, grofe, barone ali kakor so se še imenovali.

Ubili so začetke naše kulture in potem skrbno gledali, da nismo več mogli priti do kulture in izobrazbe, kajti hoteli so imeti pod sabo samo tempo, nezavedno množico, katero bi bilo lahko izrabljati in krotiti.

Zastupili so naš narod tudi moralno. Ker so imeli od tega velik dobiček, so vpeljali med ljudstvom pijančevanje. Saj so gospodarji vinogradov bili skoraj izključno sami gospodje, krčme so smeli imeti v prejšnjih časih in od njih vleči dobiček le graščaki, dobiček od žganja in piva se je stekal edino le v žepe tujih zatiralcev. Hoteli so, da bi se ljudstvo množilo ali ne množilo, kakor bi ravno kazal njihov profit in kakor so ravno potrebovali delavnih sil in s tem so ubijali med ljudstvom moralnost.

Ko so padli grofi in baroni, so stopili na njihovo mesto tuji kapitalisti in uradniki.

Kdor je imel v sebi zmožnosti in silo, da se je dvignil iz blatnih nižin, je moral postati janičar in izdajalec naroda. Samo za to ceno je mogel stopiti v krog takozvanih višjih krogov.

Tako stanje se je imenovalo pri nas državni red. Ljudstvo je zasovražilo tako državo in njen red, svetovna vojna mu je jasno pokazala žalostno stanje, v katerem je živel in podlost gospodarjev, ki so nad njim gospodarili.

Za ceno ogromnih žrtev smo dobili politično svobodo in lastno državo. Urejena ne more biti

naenkrat, postaviti moramo šele temelje novega državnega reda, a že dejstvo, da bo odslej naš narod „sam sebi volil vero in postave“ je ogromnega pomena.

Zavedati se moramo velike razlike, ki vlada med poprej in sedaj, med prejšnjo in sedanjo državo.

Država nam je potrebna. Brez nje ni miru in reda, ni varnosti, svobode in napredka. Od razpada Avstrije sem smo imeli prilike dovolj, da smo se prepričali, kako potrebna nam je krepka državna oblast. Naša dolžnost mora torej biti, da vzbujamo zavest, kako potrebna je država in državna oblast, podučujemo na vse strani, kako velika je razlika med tujo zatiralsko in med svojo lastno državo, vzgajamo z vzgledom in z besedo vse, na katere imamo vpliv, za dobre državljane.

Državo imamo, treba, da jo izgradimo, a ne ubijemo.

Dva stebra naše države sta: dinastija (vladarska hiša) in vojaštvo. Bodimo veseli, da nam je previdnost brez našega sodelovanja dala dinastijo, ki je sredi sedanjih neurejenih razmer ona mirna in trdna točka, ki daje jamstvo mirnega razvoja vsemu. Kako težek bi bil naš položaj, ako bi imeli republiko in bi se sedaj, ko ne moremo ustvariti niti parlamentarne vlade, še pripravili med sabo, kdo naj bo predsednik naše republike.

Vojaštvo nam je potrebno, da varuje naše meje, a tudi, da vzdržuje mir in red v državi. Srbski vojak, ki se je s takim brezprimernim junaštvom boril toliko let za svobodo svoje domovine, se žrtvuje tudi, da brani naše meje in varnost naših ljudi, da bomo znali sami braniti našo svobodo kot naš najdragocenejši zaklad — a podlaga te svobode je dobro organizirana država.

Državna misel mora globoko prodreti v vsa srca naših državljanov in prihranili si bomo marsikako razočaranje.

vode, če se hoče doseči popoln uspeh. Lansko leto sem opazoval, da so le oni vinogradniki dosegli popoln uspeh, ki so uporabljali 2% ne galično-apnene zmesi, to se pravi oni, ki so vzeli na 100 litrov vode 2 kili galice.

Ravnati se moramo tedaj pri sestavi galično-apnene zmesi po vremenu, ki isto leto prevladuje; pred vsem ne smemo preveč štediti z galico.

Pri sestavi galično-apnene zmesi pa se navadno dela tudi ta napaka, da se doda preveč apna. Vedno se še noče upoštevati, ozir. se premalo upošteva dejstvo, da apno ni tvarina, s katero bi se dala peronospora preperečiti, temveč, da je apno le snov za ublažitev razjedalnih lastnosti galice in se uporablja pri sestavi zmesi le v svrhu neutralizacije, to se pravi, z apnom se odvzame, ozir. ublaži razjedalna lastnost galice, ker bi se inace požgalo s škropivom perje.

Pa to še ni vse! Dognano je, da apno jemlje zatiralno moč bakreni galici, ozir. učinkujočemu delu iste, bakrenemu oksidu. Čim več toraj pri mešanju apna galično-apneni zmesi, tim manj učinkujoče bo škropivo. Apno se mora tedaj smatrati kot potrebno zlo, ki ga sicer moramo dodati gotovo množino, a s vsakim dodatkom nad to množino si škodujemo sami sebi.

Apno omeji učinek galice tudi na ta način, da nastanejo iz njegovih prvotno v vodi lahko raztopljivih spojin na zraku ogljikovo kisle spojine (n. pr. ogljikovokislo apno — navadni apnenec), ki so pa skoraj neraztopljive v vodi. Če si predstavimo, da je vsaka trohica galice, kot učinkujočega sredstva proti peronospori, obdana od skoraj neraztopljive plasti ogljikovokislega apna (apnenca), lahko uvidimo, zakaj vsak dodatek apna, ki ni potreben za neutralizacijo kislega značaja galice, učinkujočo moč iste pomajšuje, ozir. preperečuje.

Koliko apna se torej naj dodane galični raztopini?

To se v številkah žal ne more navesti, ker je apno zelo različno v svoji sestavi, ozir. vsebuje različne množine apnenega oksida, spojene z vodo (kalciumoksidhidrata), ki je učinkujoč del v apnu, oni del, ki neutralizira kislil značaj galične sestavine, to se pravi, ki povzroči spojitev kislil (posebno žveplene kislilne) n. pr. v žveplenokislo apno (sadra ali gips), ki nima nobenih razjedalnih lastnosti.

Poznamo pa sredstvo, s katerim se na najpriprostejši način da določiti, koliko apnenega beleža moramo dodati raztopljeni galici, da jo razkisamo in sicer je to takozvani rdeči lakmus-papir, ki postane moder v trenutku, ko je dovolj apna v tekočini. Še boljši, kakor lakmus, je pa takozvani fenoltaleinpapir, ki je bel in postane živordeč, ko nastopi neutralizacija. Obe vrsti reagenčnega papirja se dobiva v lekarnah, lahko se pa tudi naročita pri drž. kmetijsko-kemičnem preskuševališču v Mariboru.

Pri sestavi galično-apnene zmesi z reagenčnim papirjem se dodane galični raztopini apneni belež v manjših partijah, oboje se pomeša in pomoli od časa do časa majhen košček reagenčnega papirja v mešanico. Kakor hitro postane rdeči lakmus lepo moder, ozir. fenoltalein lepo rdeč, je to dokaz, da je dovolj apna v mešanici. Škropivo je gotovo!

Kar se tiče napak, ki jih opažamo pri škropljenju, je največja napaka ta, da se na škrop-

Skoda, povzročena po peronospori in oidiju lansko leto in kako se je je obvarovati letos.

Kar se tiče zatiranja trtnih škodljivcev, peronospore in oidija, se žal še vedno delajo velike napake. Zatorej mi naj bo oproščeno, če se spet lotim razmetovanja te stare tvarine ter poskušam opetovano opozoriti na nedostatke, ki se delajo pri zatiranju teh najhujših sovražnikov naše vinske trte.

Pri zatiranju peronospore se delajo napake 1. pri sestavi galično-apnene zmesi; 2. pri izvanju škropjenja.

Kar se tiče množine galice, ki jo uporabljamo pri sestavi galično-apnene zmesi, se premalo upošteva dejstvo, da je množina modre galice, ki jo moramo vzeti na 1 hl vode, odvisna od vremena dotičnega leta. Med tem, ko v normalnih letih zadostuje 1 kg galice na hl vode, ta množina niti od daleka ne zadostuje v vlažnih letih, kakor je bilo lansko. V vlažnih letih se mora uporabiti precej močnejše tekočine, to se pravi, vzeti se mora več galice na hl.